

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

Fremtidens kloge hænder

Nordvestsjælland Erhvervs- og Gymnasieuddannelser (NEG)

December 2025

IRISgroup

Pluss.

Projektnummer	032
Version	Endelig
Udgivelsesdato	17.12.25
Udarbejdet af	CS
Kontrolleret af	HMF

INDHOLD

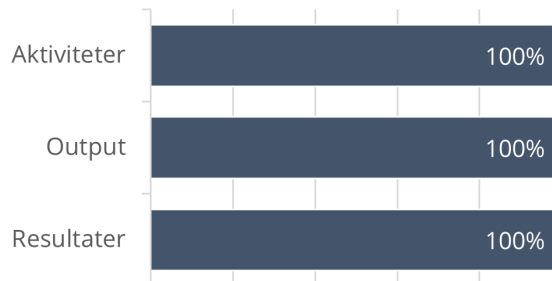
1. Resume.....	2
2. Fakta om projektet.....	3
2.1 Projektets effektkæde.....	5
2.2 Evalueringens datagrundlag.....	8
2.3 Scoring af fremdrift ift. projektmål.....	8
3. Projektstatus.....	9
3.1 Overordnet status.....	9
3.2 Status på aktiviteter.....	9
3.3 Status på programfastsatte output.....	10
3.4 Status på programfastsatte resultater.....	11
4. Projektets implementering.....	13
4.1 Input.....	13
4.2 Rekruttering.....	14
4.3 Virkemidler.....	16
4.4 Outcome & effekt	18
4.5 Forankring.....	21
4.6 Monitorering og opfølgning.....	22
5. Anbefalinger og læring.....	24

1 Resumé

Status på projektets indikatorer

Projektet har pr. 15. september 2025, dvs. med 3,5 måned tilbage, realiseret måltallene. Tallene i figuren til højre er baseret på et simpelt gennemsnit af fremdriften indenfor hver indikatorkategori. Tallene dækker over en markant overperformance på flere af indikatorerne.

Projektet forventer, at yderligere 150 elever vil deltage frem mod projektets afslutning den 31/12 2025.

Note: Ovenstående fremdrift er ift. projektets totale måltal.

Input 	Rekruttering
Det er vores vurdering, at projektet har haft en kompetent ledelse hos NEG, som har sikret overordnet styring, koordinering og strategisk fremdrift, mens ZBC og CELF med lokale tovholdere har haft stor frihed til at planlægge og gennemføre aktiviteterne. Projektets bottom-up-tilgang har styrket ejerskab og idéudvikling hos undervisere, som selv har tilpasset aktiviteterne til lokale forhold. Videndeling mellem skolerne og øget samarbejde på et udførende niveau kunne muligvis have øget kvaliteten af aktiviteterne.	Projektets markante overperformance på indikatorerne viser, at rekrutteringen af de forskellige målgrupper (elever, grundskoler, lærere, jobcentermedarbejdere etc.) har været effektiv. Projektet har kunnet tilbyde efterspurgte tilbud til skoler og jobcentre, hvilket har lettet rekrutteringen betydeligt. Rekrutteringen af EUD-elever er sket ifm. deres undervisning på skolerne, hvorfor denne opgave har været simpel. Samlet viser evalueringen, at projektets tilbud har haft en betydelig tiltrækningskraft og været enkle at deltage i for målgrupperne.
Virkemidler 	Outcome & effekt
Det er vores vurdering, at projektets forskellige aktiviteter er relevante til at indfri formålet om øget optag og fastholdelse på EUD. På tværs af aktiviteter er tilbagemeldingen fra både projektets målgrupper og udførende projektmedarbejdere, at aktiviteterne er relevante og efterspurgte. Efteruddannelsen af lærerne vurderes dog af lærerne selv som mindre relevant for deres faglige udvikling.	Det er vores vurdering, at projektet har givet de forskellige målgrupper ny viden og motivation, der muligvis omsættes til øget søgning mod og fastholdelse på EUD. 6 ud af 10 EUD-elever angiver, at den nye undervisning har givet dem lyst til at fortsætte på deres uddannelse. Den kvalitative feedback fra grundskolerne viser, at elevernes vidensniveau og motivation for EUD-uddannelser er øget. Jobcentermedarbejderne har ligeledes fået markant øget viden til at vejlede ledige.
Forankring 	Monitorering
Aktiviteterne i projektet har i vid udstrækning kun kunnet gennemføres grundet projektmidlerne. Praktisfaglige aktiviteter og EUD-grundskole-samarbejder risikerer at stoppe uden projektfianseringen, mens det i højere grad er muligt at videreføre nye undervisningsformer på EUD. Der foreligger ikke en plan for eller afklaring om videreførelsen af aktiviteterne.	Projektet har haft en stærk og effektiv opfølgning på måltal, økonomi og fremdrift, hvilket afspejles i en klar overperformance på centrale indikatorer. Den kvalitative opfølgning har dog været mindre systematisk og varieret betydeligt mellem aktiviteterne. Et tværgående feedback- og læringssetup kunne muligvis have styrket udviklingen og kvaliteten af projektets aktiviteter.

2 Fakta om projektet

Dette afsnit indeholder en kort beskrivelse af projektets formål og baggrund samt en gengivelse af de vigtigste baggrundsoplysninger for projektet (tekstboks). Afsnittet afsluttes med en opsamling af projektets 'effektkæde' og en kort beskrivelse af evalueringens datagrundlag.

Det overordnede formål med Fremtidens kloge hænder er at øge antallet af faglærte. Dels gennem styrket rekruttering til erhvervsuddannelserne (EUD). Dels gennem styrket fastholdelse blandt de elever, som er startet på en EUD. Projektet ledes af Nordvestsjælland Erhvervs- og Gymnasieuddannelser med Zealand Business College og Center for Erhvervsrettede uddannelse Lolland Falster som partnere. Fremtidens kloge hænder består af tre hovedaktiviteter, der hver indeholder en række aktiviteter (for yderligere uddybning se tabel 1).

HA1: Motivation og øget viden om EUD i grundskolen. Formålet med indsatsen er at øge grundskolelærernes og -elevernes viden om erhvervsuddannelser. Midlerne er at arbejde praksisnært og give inspiration via motiverende undervisning. Målet er derigennem at øge elevernes interesse og motivation for at starte på en EUD. Hovedaktiviteten er delt op på tre aktiviteter:

- Opkvalificeringsforløb i praksisfaglighed for grundskolelærere og faglærere
- Partnerskab mellem grundskoler og erhvervsuddannelser
- EUD ind i grundskolen

HA2: Øget gennemførelse på erhvervsuddannelserne. Formålet med indsatsen er at fastholde flere elever på erhvervsuddannelserne og sikre, at de unge ikke falder fra under uddannelsen. Midlerne er at øge elevernes trivsel og stoltheden over uddannelsen. Hovedaktiviteten er delt op på følgende fire aktiviteter:

- Inkluderende pædagogik
- Faglig stolthed og styrket anerkendelse
- Løft af digitale færdigheder og blended learning
- Øget fastholdelse på lærepladsen

HA3: Flere unge ufaglærte i uddannelse. Formålet med indsatsen er få flere unge ufaglærte til at vælge en EUD ved at synliggøre de muligheder og fordele, der er ved at tage en faglært uddannelse.

- Studenterhuen og øget viden om EUD
- Partnerskaber med virksomheder og/eller organisationer
- Flere unge ufaglærte i uddannelse

FAKTA-BOKS

Tilskudsmodtager	Nordvestsjælland Erhvervs- og Gymnasieuddannelser (NEG)
Sagsbehandler	Anne Nedergaard Laustsen
Finansieringskilde	Socialfonden (ESF)
Indsatsområde	Kompetencer til fremtiden (ESF 2.1)
Samlet budget	DKK 24.174.249,00
Bevillingsperiode	31.10.2022 – 31.12.2025

2.1 Projektets effektkæde

Projektets effektkæde er sammenfattet i tabellen herunder. Evalueringen har især fokus på outcome, som er bindeleddet mellem projektets umiddelbare output/leverancer og effekterne på længere sigt, hvilket er nærmere udfoldet i afsnit 4.4.

Tabel 1: Projektets effektkæde

Indhold	Aktiviteter
Input	▪ Samlet budget DKK 24.174.249,00 ▪ Projektet gennemføres i et samarbejde mellem de tre erhvervsskoler. Projektet ledes af Nordvestsjælland Erhvervs- og Gymnasieuddannelser (NEG) med Zealand Business College (ZBC) og Center for Erhvervsrettede uddannelse Lolland Falster (CELF) som partnere. ▪ Styregruppe med repræsentanter fra partnerskolerne og Region Sjælland, og undervejs nedsættes ad hoc interessentgrupper, hvor det giver mening ift. projektets aktiviteter.
Hovedaktiviteter (Virkemidler)	▪ Projektets overordnede formål er at øge antallet af faglærte gennem større rekruttering og styrket fastholdelse på erhvervsuddannelserne. Indsatsen spænder fra grundskole, over erhvervsuddannelse og frem til arbejdsmarked. ▪ Projektet omfatter tre hovedaktiviteter med tilknyttede specifikke underaktiviteter. ▪ <u>Hovedaktivitet 1:</u> Har til formål at øge grundskoleelevers viden om og motivation for at tage en EUD. Det vil ske gn.: ▪ Efteruddannelse af grundskole- og EUD-lærere i praksisfaglighed. ▪ Samarbejder ml. grundskoler og EUD. ▪ Udvikling/afprøvning af brobygningskoncept, hvor gæstelærere fra EUD understøtter almene og/eller praktiske fag i grundskolen. ▪ → HA1 er eksekveret hos alle projektpartnere med fokus på erhvervsrettet praksisfaglighed og relationer mellem grundskoler og erhvervsskoler. ▪ <u>Hovedaktivitet 2:</u> Har til formål at øge elevernes gennemførelse af EUD. Det vil ske ved at udvikle og afprøve koncepter/værktøjer, der: ▪ Har fokus på inkluderende pædagogik ▪ Øger fokus på og fejring af gode resultater og et svendebrev. ▪ Muliggør hybrid/blended learning og mere fleksibel deltagelse i undervisningen, herunder også et løft af de unges basale digitale færdigheder. ▪ Letter overgangen fra skole til læreplads (fx en opsøgende mentorindsats) ▪ <u>Hovedaktivitet 3:</u> Har til formål at få flere ufaglærte unge til at vælge en erhvervsuddannelse. Vil ske ved at udvikle koncepter/værktøjer/partnerskaber, der: ▪ Øger kommende studenter viden om EUD (fx gn. øget information blandt partnerskolernes egne studenter) ▪ Øger ufaglærte unges interesse for at tage en EUD (fx gn. samarbejde med virksomheder eller idrætsklubber, som er i indgreb med de unge) ▪ Øger jobcentrenes viden om EUD, så de kan vejlede de unge ledige mere nuanceret og pege dem i retning af en relevant EUD.

Indhold	Aktiviteter
Output	▪ <u>Hovedaktivitet 1:</u> ▪ 36 lærere i grundskolen og 36 eud-faglærere deltager i motivationskurset ▪ 378 elever deltager i afprøvninger af ny praksisfaglighed ▪ 2 nye koncepter/værktøjer/metoder udvikles ▪ <u>Hovedaktivitet 2:</u> ▪ 1960 eud- og grundskoleelever (inkl. gengangere, dvs. ikke unikke) forventes at deltage i aktiviteterne ▪ 4 koncepter/værktøjer/metoder udvikles ▪ <u>Hovedaktivitet 3:</u> ▪ 40 medarbejdere på jobcentrene får øget viden om EUD ▪ 5 koncepter/værktøjer/metoder udvikles. Et koncept berører partnerskab med virksomheder og organisation, og der forventes etableret 3 informationspartnerskaber → i alt 11 nye koncepter på tværs af indsatsområder
Outcome	Se afsnit 4.4
Effekter (ikke programspecifikke resultater)	▪ Flere unge får en faglært uddannelse ▪ Virksomhedernes behov for arbejdskraft imødekommes ▪ Udvikling og vækst i regionen styrkes

I nedenstående tabel præsenterer vi kort de primære målsætninger for den annoncering, som projektet har fået bevilliget tilsagn gennem. Tabellens indhold er vores fremstilling på baggrund af annonceringsmaterialet.

Tabel 2: Formål med annonceringen

Indhold	Aktiviteter
Formål med annonceringen Herunder den problemstilling annonceringen skal bidrage til at løse samt de forventede effekter af projektet.	▪ At flere unge får en erhvervsuddannelse ▪ At sikre kvalificeret, faglært arbejdskraft til virksomhederne i Region Sjælland.
Kritiske antagelser i effekt-kæden Hvilke forhold påvirker særligt, om projektet vil bidrage til de ønskede effekter?	▪ At opkvalificerede lærer anvender deres nye kompetencer i undervisningen i hhv. grundskolen målrettet øget praksisfaglighed (HA1) og på erhvervsskolerne målrettet øget trivsel (HA2) ▪ At den øgede praksisfaglighed i grundskolen fører til øget søgning mod erhvervsuddannelserne (HA1) ▪ At EUD-eleverne får større trivsel, og at dette bidrager til fastholdelse på uddannelserne (HA2) ▪ At opkvalificerede jobcenter- og a-kasemedarbejdere anvender deres nye viden om EUD i uddannelsesvejledningen af ledige borgere (HA3) ▪ At uddannelsesvejledningen af ledige borgere fører til øget søgning mod erhvervsuddannelserne blandt målgruppen (HA3)

2.2 Evalueringens datagrundlag

Evalueringen er grundlæggende baseret på semistrukturerede interviews med projektholder og udvalgte projektpartnere/-deltagere.

Ifm. slutevalueringen har vi desuden udsendt et elektronisk spørgeskema til deltagende elever på NEG, ZBC og CELF. Spørgeskemaet er gennemført af 242 elever og yderligere 14 elever har delvist gennemført spørgeskemaet.

Ifm. midtvejsevalueringen fra december 2024 har der været gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt deltagende lærer. Undersøgelsen indeholder besvarelser fra 35 lærere. Resultaterne er afrapporteret i midtvejsevalueringen, men vil også indgå i denne evaluering for fuldstændighedens skyld. Der vil ligeledes blive refereret til fund fra midtvejsevalueringen, hvor relevant.

Både spørgeskema og interviews giver et indblik i såvel det forventede som allerede opnåede udbytte blandt deltagerne, men udgør ikke en præcis beskrivelse af indsatsens effektskabelse.

2.3 Scoring af fremdrift ift. projektmål

Vurderingen af projektets målopnåelse er primært baseret på *fremdrift ift. outputmål* og sekundært *fremdrift ift. aktivitetsmål*. Scoren tildeles på baggrund af en helhedsvurdering af projektets målopnåelse, men med udgangspunkt i projektets kvantitative målopnåelse på evalueringstidspunktet. Nedenstående tabel over sammenhæng mellem målopnåelse og trafiklysscore er vejledende.

Tabel 2: Vejledende sammenhæng mellem målopnåelse og trafiklys

Trafiklys	Målopnåelsen er	Midtvejsevaluering	Slutevaluering
Grøn	... som ønsket eller bedre	45 % +	95 % +
Grøn	... lidt under det ønskede niveau	35-44 %	81-90 %
Gul	... noget under det ønskede niveau	24-34 %	65-80 %
Rød	... meget under det ønskede niveau	15-24 %	20-64 %
Rød	... ikke eksisterende eller tæt på	0-14 %	0-19 %

3 Projektstatus

Afsnittet indeholder en kort fremstilling af status for projektets fremdrift. Vi indleder med en kort overordnet status. Dernæst følger en status på henholdsvis projektets aktivitetsmål (afsnit 3.2), projektets outputmål (afsnit 3.3) samt projektets resultatmål (afsnit 3.4) som angivet i projektets eget indikatorskema, der er aftalt med Erhvervsstyrelsen.

3.1 Overordnet status

Projektet er overordnet i en fase, hvor de fleste aktiviteter både afprøves, justeres og forankres frem mod projektets afslutning den 31. december 2025. Fremdriften på indikatorerne er stærk, og projektet overperformer markant på mange centrale output- og resultatmål, mens ét aktivitetsmål fortsat mangler at blive helt indfriet. Ifølge projekt skyldes dette, at deltagerne har deltaget i færre aktiviteter end forventet. Projektet forventer dog at nå alle måltal inden afslutningen.

Økonomisk ligger projektet med et mindre underforbrug, men forventer fortsat at kunne levere alle planlagte aktiviteter. Projektet er samtidig blevet udvalgt til at indgå i en europæisk tv-serie om uddannelsesprojekter, hvilket understreger dets relevans i en bredere samfundsmæssig sammenhæng. Herunder følger en status på projektets tre hovedaktiviteter med fokus på udviklingen fra den seneste afrapporteringsperiode fra 1. marts 2025 til 31. august 2025.

Hovedaktivitet 1: Indsatsen mod grundskolerne er styrket på tværs af de tre skoler. ZBC har fået genetableret et stabilt samarbejde med to lokale grundskoler og gennemført praksisfaglige forløb inden for fødevarer, naturfag og planteproduktion. CELF har øget brugen af læringstrailere og opnået positive lærertilbagemeldinger. NEG har haft gode erfaringer i arbejdet med specialklasse hvor der er gennemført tværfaglige struktør og glarmesterforløb. Derudover er der afholdt tværfaglige murer- og matematik/dansk forløb på flere skoler.

Hovedaktivitet 2: På erhvervsuddannelserne er der skabt fremskridt i arbejdet med trivsel og fastholdelse. ZBC forankrer cooperative learning og udvikler materialer til faglig stolthed, mens både CELF og NEG arbejder med målrettet støtte til elever og læringe. NEG har fokus på struktureret læring, digitale kompetencer, faglig stolthed og nye værktøjer til både undervisere og elever.

Hovedaktivitet 3: Angående rekrutteringsindsatsen mod gymnasier, ufaglærte og jobcentre har ZBC gennemført en række informationsforløb og produceret nyt videoindhold. CELF har afholdt flere vellykkede Skillsstafetter for jobcentermedarbejdere og UU-vejledere. NEG har leveret et samarbejde mellem STX og tagdækkeruddannelsen samt en Skillsstafet for UU-vejledere.

3.2 Status på aktiviteter

På evalueringstidspunktet er 191 % af de opstillede aktivitetsmål nået, beregnet som et simpelt gennemsnit. Status for de enkelte aktivitetsmål er gengivet i tabellen nedenfor.

Tabel 3: Status på de opstillede aktivitetsmål per 15.09.2025

Aktivitet	Måltal	Status	Målopnåelse i procent
HA 1: Konzeptudvikling for eud ind i grundskolen	6,00	16,00	267%
HA 2: Partnerskabsdannelse med grundskoler	9,00	20,00	222%
HA 3: EUD-forløb for grundskole-elever	378,00	427,00	113%
HA 4: Efteruddannelsesforløb for grundskole- og eud lærere	72,00	201,00	279%
HA 5: Udvikling af koncepter for styrket fastholdelse	18,00	27,00	150%
HA 6: Styrket fastholdelsesforløb for eud-elever	1.960,00	1.809,00	92%
HA 7: Udvikling af rekrutteringskoncepter for studenter/ufaglærte	6,00	9,00	150%
HA 8: Indsatser for øget rekruttering af studenter/ufaglærte	14,00	36,00	257%

Note: Projektets målopnåelse af indrapporteret til evaluator af bevillingsmodtager. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt.

Projektet har realiseret tæt på samtlige af de opstillede aktivitetsmål. På flere af aktivitetsmålene overperformerer projektet markant. Det gælder særligt aktiviteterne *efteruddannelsesforløb for lærere* (279 %), *konzeptudviklingen af eud-aktiviteter til grundskolen* (267 %), *indsatser for øget rekruttering af studenter/ufaglærte* (257%) og *partnerskabsdannelse med grundskoler* (222 %). Inden for disse aktiviteter har projektet formået at gennemføre markant mere end estimeret ved ansøgningstidspunktet. De fire ovennævnte aktiviteter er alle nogle, der har potentiale til at bidrage til projektes formål i form af styrket rekruttering og fastholdelse på EUD. De fire aktiviteter skaber dog i første omgang forudsætningerne for efterfølgende effektskabelse. Dette er tilfældet, da de for at skabe en effekt skal virke igennem en efterfølgende og yderligere aktivitet/implementering. Det gælder fx for efteruddannelsesforløbene for lærerne, hvis effektskabelse i form af styrket rekruttering og fastholdelse på EUD er betinget af, at 1) lærerne anvender deres ny tilegnede viden og 2) at den ny tilegnede viden har en positiv effekt på enten grundskoleelevernes søgning mod EUD, eller EUD-elevernes motivation for at fortsætte på uddannelsen.

Projektets elevrettede aktiviteter kan forventes at have en mere umiddelbar effektskabelse, da der her er tale om interventioner overfor projektets primære og ultimative målgruppe. På de elevrettede aktiviteter ses en stærk performance ift. *EUD-forløb for grundskoleelever* (113%). For aktiviteten *Styrket fastholdelsesforløb for eud-elever* (92%), der er den kvantitativt set klart største aktivitet, er projektet på evalueringstidspunktet også tæt på at realisere målet.

3.3 Status på programfastsatte output

På evalueringstidspunktet er 180 % af de opstillede outputmål nået, beregnet som et simpelt gennemsnit. Status for de enkelte outputmål er gengivet i tabellen nedenfor.

Tabel 4: Status på de opstillede outputmål per 15.09.2025

Output	Måltal	Status	Målopnåelse i procent
2A.1) Antal deltagere	1.830,00	1.999,00	109%
2A.2) Antal nye værktøjer, strukturer eller metoder	11,00	11,00	100%
Antal andre deltagere	112,00	369,00	329%

Note: Projektets målopnåelse af indrapporteret til evaluator af bevillingsmodtager. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt.

Projektet har realiseret begge de to EU-programfastsatte outputmål (2A.1 og 2A.2) og det projektspecifikke mål. Sidstnævnte tæller antal deltagende lærer og jobcentermedarbejdere. Det samlede antal deltagende elever (2A.1) ligger på 1.999 mod et måltal på 1.830, hvilket svarer til en målopnåelse på 109 %. Det viser, at projektet har formået at engagere den primære målgruppe. Der er i projektet skabt 11 nye værktøjer, strukturer og metoder, hvilket flugter med projektets måltal. Projektet formår hermed kvantitativt at realisere de "innovationsoutput", som var tiltænkt ved ansøgningen. Effektpotentialet i de nye værktøjer, strukturer og metoder er betinget af, at de forankres og anvendes på skolerne efter projektophør (se mere under afsnit 4.5 vedr. forankring).

3.4 Status på programfastsatte resultater

På evalueringstidspunktet er 161 % af de opstillede resultatmål nået, beregnet som et simpelt gennemsnit. Status for de enkelte resultatmål er gengivet i tabellen nedenfor.

Tabel 5: Status på de opstillede resultatmål per 15.09.2025

Indikator	Måltal i projektperioden	Måltal efter projektperioden	Status	Målopnåelse i procent
2A.3) Antal deltagere, der har gennemført forløb	1.373,00	1.998,00		146%
2A.4) Antal nye værktøjer, strukturerer eller metoder, som forventes at være i anvendelse 6 måneder efter projektafslutning	8,00	0,00		0%
Deltagende lærere og jobcentermedarbejdere, der har gennemført forløb	101,00	342,00		339%

Note: Projektets målopnåelse af indrapporteret til evaluator af bevillingsmodtager. Bevillingsmodtager er ansvarlig for, at måltallene er indrapporteret korrekt. - angiver, at projektholdet endnu ikke er begyndt at samle data ind på denne indikator. 'Målopnåelse i procent' er beregnet p.b.a. måltallene for den samlede projektperiode.

Projektet har realiseret resultatmålene vedr. gennemførte forløb for hhv. elever og fagprofessionelle. Antallet af elever, der har gennemført projektets forløb, ligger væsentligt over målet: 1.998 gennemførte mod et måltal på 1.373, svarende til en målopnåelse på 146 %. Projektet havde oprindelig estimeret at 75 % af deltagerne vil færdiggøre deres forløb. Gennemførselsraten er endt tæt på 100 %.

Gennemførselsraten for lærer og jobcentermedarbejdere er ligeledes høj. Hermed omsættes det store antal deltagere også til et stort antal deltagere med et gennemført forløb. Med en målopnåelse på 339 % har projektet vist en stærk evne til at mobilisere og engagere lærer

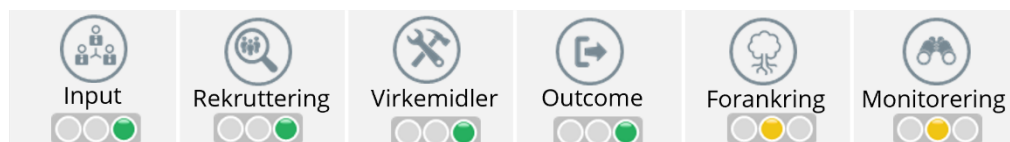
og jobcentermedarbejdere. Begge er grupper som har en central rolle i at forankre kompetencer og videreføre projektets metoder i praksis. En alternativ forklaring kan dog være, at dette måltal simpelthen har været for sat for lavt. Måltalsopnåelsen understreger således også at estimeringen af realistiske måltal på tidspunktet for projektansøgningen ofte er forbundet med betydelig usikkerhed.

Projektet afrapporterer først på indikatoren *antal nye værktøjer, strukturerer eller metoder, som forventes at være i anvendelse 6 måneder efter projektafslutning* ifm. slutafrapporteringen til Erhvervsstyrelsen, der først afleveres primo 2026. Projektet har på nuværende tidspunkt ikke endelig klarhed over, hvor mange af de udarbejdede værktøjer, strukturer eller metoder, der videreføres efter projektperioden.

Afslutningsvis bemærkes det, at ovenstående målopnåelse for aktiviteter, output og resultater er baseret på tal indrapporteret pr. 15. september 2025. I de sidste +3 måneder af projektets levetid forventes det, at der kommer op i mod 150 ekstra elevdeltagere igennem forløb i projektet.

4 Projektets implementering

I dette afsnit præsenterer vi vores vurdering af projektets implementering ud fra seks faste evalueringsparametre. Figuren nedenfor giver et overblik over evalueringens konklusioner i forhold til de seks parametre. En grøn score indikerer en tilfredsstillende implementering, evt. med nogle få forbedringspotentialer; en gul score indikerer et behov for at adressere visse udfordringer og en rød score indikerer, at der er ét eller flere forhold, som ikke er tilfredsstillende.

Forklaring af scorer:

	Grøn score	Projektimplementeringen er tilfredsstillende. Få forbedringspotentialer.
	Gul score	Et eller flere elementer i projektimplementeringen bør have fokus.
	Rød score	Kritiske forhold i projektimplementeringen. Væsentlige forbedringspotentialer

I de følgende afsnit uddyber vi vurderingerne af projektet under de enkelte parametre.

4.1 Input

Projektet har været ledet af en kompetent projektledelse og lokal implementeringsfrihed har sikret fremdrift og ejerskab, men har også betydet mindre videndeling på et operationelt niveau.

Projektet har været organiseret med en central projektledelse placeret hos NEG, som har varetaget den overordnede styring og koordinering, mens ZBC og CELF hver har haft udpegede lokale tovholdere, der har ledet projektindsatsen på deres respektive institutioner. De tre skoler har et stærkt indbyrdes kendskab bl.a. fra tidligere projekter, hvilket har skabt et solidt og tillidsfuldt fundament for samarbejdet i dette projekt. En styregruppe med repræsentanter fra alle tre partnerskoler samt Region Sjælland, der dog ikke har været repræsenteret de seneste seks måneder, har sikret den strategiske retning og fremdrift. Den løbende planlægning og koordinering har fundet sted gennem faste månedlige møder mellem projektleder og tovholdere, hvor erfaringer er blevet delt, og tværgående aktiviteter er blevet koordineret. På hver skole er dette blevet suppleret af interne mødefora med relevante medarbejdere, eksempelvis CELF's faste 14-dages møder om læringstrailere og fastholdelsesindsatser.

Det er vores vurdering, at projektet er blevet ledet af en kompetent projektholder i NEG, og at alle tre partnerskoler har bidraget med stærke faglige kompetencer, der har sikret både fremdrift og kvalitet i de tre hovedaktiviteter. Projekter med flere partnere med udførende opgaver rammes af og til af, at projektet implementeres i forskellige hastigheder hos partnerne. Dette har også været tilfældet for dette projekt, jf. midtvejsevalueringen af projektet fra december 2024. Ved projektets afslutning ses dog en markant overperformance på både aktivitets-, output- og resultatmål, jf. afsnit 3. De tre partnerskoler har alle erfaring med udviklingsprojekter, herunder EU-støttede projekter, hvilket har skabt forudsætninger for et effektivt drevet projekt. Under interviewene med underviserne i projektet har der ikke været

kommentarer angående omfanget af administrative opgaver, der kan være i et EU-projekt, hvilket indikerer, at den centrale projektledelse har skabt gode rammer for de udførende medarbejdere.

Projektet har været tilrettelagt med stor lokal frihed hos de tre partnerskoler til at planlægge, udføre og evaluere på gennemførte aktiviteter. De tre hovedaktiviteter har udgjort en fælles ramme, men skolerne har selv skullet indholdsudfylde og tilpasse aktiviteterne til deres lokale forhold, herunder uddannelseslinjer. Projektets aktiviteter er i vid udstrækning udtænkt gennem en bottom-up tilgang, hvor undervisere på skolerne har bidraget til indholdet. På baggrund af gennemførte interviews er det vores vurdering, at tilgangen har skabt en god ideudvikling og en stærk ejerskabsfølelse hos underviserne, der har skullet udføre aktiviteterne. Dette har bidraget til projektets fremdrift og kvalitet. Enkelte undervisere fremhæver dog også, at tilgangen har stillet betydelige krav til dem, da de selv har skullet sætte sig ind i nye metoder og drive implementeringen uden større vejledning centralt fra projektet.

Projektet begyndte oprindeligt med ambitionen om at udvikle fælles tiltag på tværs af de tre partnerskoler, men tilgangen blev hurtigt ændret. I interviewene peges der på, at en ensartet model på tværs af skoler aldrig vil have virket i praksis. De tre partnerskoler har videndelt internt på månedlige møder mellem projektledere og torvholdere. På hvert styregruppemøde har der været en præsentation inden for ét tema, hvilket har givet indsigt i, hvordan projektet er grebet an på de forskellige skoler. Videndelingen har dog kun i begrænset omfang fundet sted mellem underviserne på de tre skoler. Det er vores vurdering, at en *one-size-fits-all-model* for aktiviteterne med stor sandsynlighed ikke vil have været optimal. Samtidig vurderer vi, at de forskellige kompetencer på tværs af skolerne muligvis kunne være udnyttet bedre, skabt mere synergi og løftet aktiviteterne med en højere grad af erfaringsudveksling på det operationelt niveau mellem underviserne.

4.2 Rekruttering

Rekrutteringen af projektets forskellige målgrupper har været effektiv, hvilket i høj grad skyldes efterspørgsel efter projektets tilbud.

Projektet har overperformet markant på de fleste måltal vedr. deltagere i de forskellige aktiviteter. Dette vidner om, at rekrutteringen overordnet har været vellykket på tværs af de tre hovedaktiviteter og målgrupperne herunder. Interviews med projektledelse og undervisere i projektet viser i vid udstrækning, at rekrutteringen af de forskellige målgrupper har fungeret godt, hvilket særligt skyldes, at projektets aktiviteter har været efterspurgt.

Rekruttering af grundskoler

Projektets hovedaktivitet 1, der har haft til formål at skabe større synlighed og viden om EUD i grundskolerne, har indeholdt et attraktivt værditilbud til grundskolerne. Partnerskolerne har kunnet tilbyde et færdigt koncept til grundskolerne, hvor erhvervsskolerne har taget ansvar for proces og materialer. At EUD-lærerne har kunnet komme ud på grundskolerne har ligeledes lettet deltagelsen for grundskolerne, da klassebesøg på en erhvervsskole kræver ekstra planlægning fra grundskolen. Sammenlagt har partnerskolerne reduceret barriererne for grundskolerne for at deltage i projektet.

De tre partnerskoler har haft forskellige forudsætninger for at rekruttere grundskoler. På CELF er rekrutteringen gået relativt hurtigt grundet en eksisterende samarbejdsaftale med Guldborgsund Kommune om forløb med CELFs læringstrailer for kommunens 13 grundskoler. I interviewene fremgår det, at interessen for læringstrailererne blandt grundskolerne er stor, og at efterspørgslen til tider skaber en venteliste til at få besøg af læringstrailererne. På NEG og ZBC har man også oplevet stor interesse fra grundskolerne. De to skoler har på ledelsesniveau samarbejdet med grundskolerne, hvilket har bidraget til, at der i projektet er indgået et betydeligt antal partnerskabsaftaler med grundskolerne. Partnerskolerne har alle igennem en årrække arbejdet strategiske med at styrke relationen til grundskolerne, hvilket har skabt gode rammer for rekrutteringen. Projektet har også realiseret sit måltal for grundskolelærere, der har deltaget i EUD-forløb. Både projektets undervisere, projektledelse og styrgruppen oplever, at grundskolerne efterspørger praksisfaglig undervisning, som projektet har kunnet tilbyde.

Rekruttering af undervisere

Projektet har realiseret sit måltal for efteruddannelsesforløb for EUD- og grundskolelærere. Ved introduktion af nye undervisningsformer ses ofte, at metoderne virker mere tiltrækkende for nogle lærere end for andre. Dette har også været tilfældet i projektet. Ledelsesmæssig opbakning er typisk en forudsætning for ændringer i praksis, hvilket erfaringerne fra projektet også bekræfter. Som eksempel nævnes, at på skoler, hvor ledelsen aktivt har understøttet arbejdet med inkluderende pædagogik, har det været lettere at engagere lærerne og skabe et trygt rum for afprøvning af nye metoder. Omvendt har projektet haft mindre succes der, hvor ledelsesopbakningen har været begrænset, og hvor underviserne har oplevet udviklingsarbejdet som et ekstra krav oven i en allerede presset hverdag.

Rekruttering af elever

Modsat lærerne er elevernes deltagelse i projektets forskellige aktiviteter imidlertid ikke frivillig. De indgår derimod naturligt i projektet, når lærerne afprøver nye undervisningsforløb eller værktøjer, som de har tilegnet sig eller udviklet som led i projektet. Det store antal elever, der har deltaget i projektet, er således i høj grad en funktion af den høje målopnåelse på projektets andre aktiviteter, som efteruddannelse af lærerne.

Rekruttering af jobcentermedarbejdere og UU-vejledere

Projektet har lykkedes med at rekruttere et væsentligt større antal medarbejdere på jobcentrene end forventet. En af årsagerne hertil er de Skillsstafetter, som CELF har gennemført. Formålet med stafetterne er at give hands-on erfaring med en række erhvervsskolefag til jobcentermedarbejderne. Senest har 26 jobcentermedarbejdere deltaget i stafetten, hvor deltagerne fik praktisk erfaring med seks erhvervsuddannelser. Heraf var flere gengangere fra tidligere afholdte stafetter, hvilket vi vurderer understreger, at stafetterne er et efterspurgt tilbud, der opkvalificerer jobcentermedarbejderne til at kunne yde mere kompetent vejledning angående erhvervsuddannelserne over for ledige borgere. Stafetterne er ligeledes kørt for UU-vejledere.

4.3 Virkemidler

Projektets forskellige målgrupper og de udførende projektmedarbejdere vurderer generelt projektets aktiviteter som relevante til at indfri målet om øget rekruttering og fastholdelse på EUD.

Projektets tre hovedaktiviteter indeholder følgende overordnede virkemidler.

HA1: *Motivation og øget viden om EUD i grundskolen* har praksisfaglig undervisning og styrket relationer mellem EUD og grundskoler som virkemidler til at øge rekrutteringen til EUD'erne

HA2: *Øget gennemførsel på EUD* har en ny, inkluderende pædagogik i undervisningen, nye undervisningsformer og fokus på anerkendelse som virkemidler til at øge fastholdelsen på EUD'erne

HA3: *Flere unge ufaglærte i uddannelse* har praktisk erfaring med EUD-fag hos jobcentremedarbejdere og UU-vejledere som det centrale virkemiddel til at øge rekrutteringen til EUD'erne

I det følgende præsenteres viden om virkemidlerne i de tre hovedaktiviteter pba. af den dataindsamling, der er sket ifm. slutevalueringen. Afsnittet skal ses i sammenhæng med afsnit 4.4 Outcome og effekt.

HA1: Motivation og øget viden om EUD i grundskolen

Evalueringen viser, at praksisfaglig undervisning er afgørende for at skabe interesse for EUD blandt grundskoleelever. Elevernes generelle vidensniveau om erhvervsuddannelserne er lavt, og mange kender kun de mest traditionelle fagretninger. Praksisfaglige forløb fx glarmesteraktiviteter og konkrete håndværksopgaver skaber både forståelse og motivation. Når elever arbejder med rigtige materialer og producerer noget håndgribeligt, oplever de succes, faglig stolthed og øget interesse for EUD. Dette gælder også elever, der normalt er udfordrede i skolen eller går i specialklasser i grundskolen. De konkrete erfaringer fungerer som stærke indgange til at forstå fagenes muligheder. Den praksisfaglige undervisning på grundskolerne i projektet, vurderer vi derfor har været et relevant virkemiddel.

I projektet er den praksisfaglige undervisning i grundskolen ligeledes søgt styrket ved at opkvalificere lærerne. Ifm. midtvejsevalueringen af projektet er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt deltagende lærere. Blandt deltagerne i seminaret vedr. praksisfaglighed i grundskolen vurderer 45 pct., at aktiviteter "i meget høj grad" eller "i høj grad" har været relevante for deres faglige udvikling. 33 pct. mener, at dette "i nogen grad" har været tilfældet, men 9 pct. angiver "i lav grad". I et interview ifm. midtvejsevalueringen fremhævede en lærer, at relevansen for den enkelte lærer afhænger af vedkommendes faglige baggrund og erfaring. Han oplever fx, at der var begrænset ny viden i forløbet for ham, idet han har en faglært baggrund og har arbejdet med praksis faglig undervisning i mange år.

Samarbejdet mellem EUD'er og grundskolerne skaber forudsætninger, der kan øge rekrutteringen til EUD'erne. Samarbejdet er særligt afgørende, da det fremmer muligheden for EUD-lærere til at komme ud på grundskoler. Projektet viser, at virkningen af den praksisfaglige undervisning i grundskolen sandsynligvis øges, hvis den gennemføres i samarbejde med en EUD-lærer. Det er ikke nok at fortælle eleverne om EUD. De skal møde faglærerne og mærke, at erhvervsskolerne vil dem. EUD-undervisere har bedre forudsætninger for at vise

engagement om EUD-fagene end grundskolelærere, fordi de kan bringe en stærk faglig fortælling og visuelle eksempler i spil. 63 pct. af de adspurgte lærere angiver, at aktiviteterne i projektet i meget høj eller høj grad har styrket relationerne mellem lærere på grundskolen og EUD.

Samtidig muliggør samarbejdet fysiske besøg fra grundskoleelever på en EUD, hvilket vurderes at være et simpelt, men effektivt greb. Besøg på EUD-skolerne er et simpelt men afgørende element, da det giver eleverne tryghed, kendskab til miljøet og en følelse af at høre til. Når eleverne kender underviserne på forhånd, øges sandsynligheden for, at de kan se sig selv på en EUD.

HA2: Øget gennemførsel på EUD

De nye undervisningsformer/pædagogikker projektet anvender som virkemiddel har potentiale til at øge trivslen hos EUD-eleverne. Det er tilfældet, da inkluderende pædagogik skaber læringsmiljøer, hvor alle elever uanset faglige forudsætninger, sociale udfordringer eller diagnoser kan deltage meningsfuldt. Ifm. slutevalueringen er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt deltagende EUD-elever. Som det fremgår af tabellen herunder, vurderer et flertal af eleverne, at undervisningen har givet mening ift. deres uddannelse. Yderligere 25 pct. vurderer, at undervisningen har givet mening i nogen grad. Et flertal af eleverne vurderer ligeledes, at undervisningen har været spændende. Besvarelsene tegner derfor et forholdsvis positivt billede af undervisningsforløbene og den inkluderende pædagogiks relevans for eleverne.

Tabel 7: EUD-elevernes vurdering af undervisningsforløb i projektet

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I lav grad	Slet ikke	Ved ikke
Har undervisningen givet mening for dig ift. din uddannelse	28%	31%	25%	6%	4%	5%
Har undervisningen været spændende	21%	33%	30%	10%	4%	3%

Note: n=238

I interviewene med underviserne fremhæves det, at elever, som normalt trækker sig i undervisningen, deltager mere aktivt, når rammerne er tydelige og trygge, og når opgaverne giver mulighed for at lykkes på flere måder. Det skaber ikke kun bedre læring, men også stærkere sociale relationer, fordi eleverne oplever et fællesskab, hvor der er plads til forskellighed. Samtidig understøtter det lærernes rolle som facilitatorer frem for traditionel undervisningsautoritet, hvilket åbner for mere elevaktivitet, samarbejde og medbestemmelse. I kombination med praksisfaglig undervisning har virkningen af den inkluderende pædagogik endvidere potentiale til at blive forstærket.

I projektet har der været gennemført efteruddannelsesforløb for lærere med fokus på at styrke trivslen og fastholdelsen på EUD. Ifm. midtvejsevalueringen af projektet er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt deltagende lærere. Blandt deltagende lærere vurderer kun 25 pct., at aktiviteten "i høj grad" har været relevante for deres faglige udvikling. 33 pct. mener, at dette "i nogen grad" har været tilfældet, mens 41 pct. angiver "i lav grad"

eller "slet ikke". Mens eleverne har taget forholdsvis godt mod de nye undervisningsformer, har vurderingen af relevansen for lærerne været mere varieret.

HA3: Flere unge ufaglærte i uddannelse

En central indsats under HA3 har været de Skillsstafetter, som CELF har været ansvarlige for. En Skillsstafet er et arrangement, der foregår på CELF for UU-vejledere og jobcentermedarbejdere. Deltagerne bevæger sig rundt på erhvervsskolen og får praktisk erfaring med forskellige EUD-fag gennem korte opgaver. Formålet er at give dem et hands-on erfaring og et realistisk billede af, hvad fagene indeholder, så de får bedre forudsætninger for at vejlede unge/ledige borgere. Ifm. midtvejsevalueringen af projektet er der gennemført interviews med jobcentermedarbejdere fra Guldborgsund Kommune. Jobcentermedarbejderne udtrykker stor tilfredshed med stafetten og angiver, at de har fået relevant viden til brug for vejledning af ledige. Særligt fremhæves de aktiviteter på stafetten, hvor elever fra uddannelserne deltog, da dette skabte en mere livlig stemning undervejs. Jobcentermedarbejderne så gerne, at stafetten blev et fast, tilbagevendende arrangement, så også nytilkomne medarbejdere kan få gavn af tilbuddet og derigennem få styrket viden om EUD. Der er også gennemført stafetter på CELF og NEG for UU-vejledere i kommunen.

Evalueringen viser, at skills stafetterne opfattes som et relevant virkemiddel, der gennem en stærkere praktisk erfaring med EUD-fagene forbedrer jobcentermedarbejdere og UU-vejlederes viden om fagene og dermed deres vejledningskompetencer.

4.4 Outcome & effekt

Projektets elevrettede aktiviteter har skabt forudsætninger for både øget søgning mod og gennemførelse på EUD. Ligeledes viser evalueringen, at opkvalificeringen af jobcentermedarbejdere og UU-vejledere har skabt forudsætninger for bedre vejledning. Udbyttet for lærerne af efteruddannelsen er mere varierende.

I det følgende gennemgås outcome og effekt for hver af projektets tre hovedaktiviteter. Gennemgangen er baseret på kvalitative interviews og et spørgeskema med lærerne og EUD-eleverne.

HA1: Motivation og øget viden om EUD i grundskolen

Projektet har gennem efteruddannelse af grundskole- og EUD-lærere skullet give lærerne nye kompetencer til at motivere elever til at påbegynde og gennemføre en EUD. Formålet har ligeledes været at skabe stærkere relationer og et netværk på tværs af grundskole- og EUD-niveau. Ifm. midtvejsevalueringen blev der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt lærerne, der har deltaget i efteruddannelse. Tabel 8 viser, at ca. en tredjedel af de efteruddannede grundskolelærere har fået styrket deres kompetencer til at arbejde med praksisfaglighed i grundskolen. Et flertal af lærerne svarer "i nogen grad", hvilket indikerer, at kompetenceløftet for mange har været moderat.

Tabel 8: Indsatsens bidrag til at styrke forudsætningerne for effektskabelse (HA1)

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I lav grad	Slet ikke	Ved ikke
Har aktiviteterne styrket dine kompetencer til at arbejde med praksisfaglighed i grundskolen?	0%	36%	55%	9%	0%	0%
Har aktiviteterne styrket relationer mellem lærere på grundskoler og erhvervsskoler?	18%	45%	27%	9%	0%	0%

Note: n=11. Respondenterne til de angivne spørgsmål er lærere, der har deltaget i opkvalificering/seminar med fokus på at styrke praksisfagligheden i grundskolen.

Tabel 8 viser derudover, at ca. to ud af tre lærere angiver, at aktiviteterne i "meget høj grad" eller "i høj grad" har styrket relationerne mellem lærere på grundskoler og EUD. De gennemførte interviews understøtter denne positive vurdering. Projektet har åbnet dialog og skabt personlige relationer mellem EUD-lærere og grundskoler, hvilket er en central forudsætning for et fortsat samarbejde, der kan give eleverne indsigt i erhvervsuddannelser. Et konkret eksempel er aftalen mellem Svinningske skole og NEG om årlige møder og rundvisninger af elever, som skal sikre, at samarbejdet kan fortsætte på lang sigt. De personlige relationer kan åbne muligheder for nye aktiviteter, herunder muligvis at grundskolerne kan udnytte EUD-faciliteter til praksisnær undervisning. Dette indikerer ligeledes, at projektets fokus på partnerskabsdannelse mellem grundskoler og EUD har skabt forudsætninger for øget samarbejde mellem de to uddannelsesniveauer, hvilket potentielt kan styrke rekrutteringen til EUD.

Hovedaktivitet 1 har også indeholdt aktiviteter målrettet at få EUD ind i grundskolen via praksisfaglige forløb med deltagelse af EUD-lærere. Formålet hermed har været at øge interessen for og vidensniveauet om de mange EUD-linjer hos grundskoleeleverne. På tværs af interviewene angiver projektmedarbejderne på både EUD og grundskoler, at de praksisfaglige forløb har indfriet dette formål. Praksisfaglige aktiviteter som glasjulehjerter, drivhuse, læringstrailere har givet grundskoleeleverne håndgribelige oplevelser med rigtige materialer og håndværk, hvilket har skabt både motivation og faglig stolthed. Mange elever, herunder elever med skolevanskeligheder og diagnoser, har oplevet succes og opdaget, at de kan mestre praktiske fag, hvilket har styrket deres selvtillid og interesse for EUD. En central faktor har været mødet med EUD-lærere, som gennem undervisning, demonstrationsopgaver og rundvisninger har gjort fagene levende og skabt tryghed omkring erhvervsskolerne.

HA2: Øget gennemførsel på EUD

Projektet har indeholdt en række aktiviteter/tiltag, der har skullet bidrage til fastholdelse af EUD-elever gennem en styrket trivsel og øget faglige stolthed. Som under hovedaktivitet 1 er der gennemført opkvalificeringsforløb for lærere. Ifm. midtvejsevalueringen blev der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt lærerne, der har deltaget i efteruddannelse. Tabel 9 viser, at efteruddannelsesaktiviteterne i begrænset omfang har styrket lærernes kompetencer til at arbejde med trivsel og fastholdelse på EUD. Næsten halvdelen svarer "i lav grad" eller "slet ikke".

Tabellen viser også, at lærerne er delt i deres vurdering af aktiviteterne bidrag til at styrke relationerne mellem lærere og elever. En tredjedel mener, at aktiviteterne "i høj grad" har

styrket denne relation, mens ligeledes en tredjedel angiver, at det kun er sket "i lav grad" eller "slet ikke".

Tabel 9: Indsatsens bidrag til at styrke forudsætningerne for effektskabelse (HA2)

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I lav grad	Slet ikke	Ved ikke
Har aktiviteterne styrket dine kompetencer til at arbejde med elevernes trivsel og fastholdelse på erhvervsuddannelserne?	0%	8%	46%	33%	13%	0%
Har aktiviteterne styrket relationerne mellem lærere og elever på erhvervsuddannelserne?	0%	33%	25%	17%	17%	8%

Note: n=24. Respondenterne til de angivne spørgsmål er lærere, der har deltaget i opkvalificering/kursus med fokus på at styrke trivsel og fastholdelse på uddannelsen blandt erhvervsskoleelever

Ifm. slutevalueringen er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse, der belyser EUD-elevernes vurdering af de nye undervisningsformer/tiltag som inkluderende pædagogik. De første spørgsmål fra spørgeskemaundersøgelsen fremgår i afsnit 4.3. Tabel 10 herunder viser, at eleverne overordnet set vurderer de nye undervisningsformer som positive. Over halvdelen af eleverne angiver, at undervisningen "i meget høj grad" eller "i høj grad" har givet dem ny og brugbar viden. Projekter er hermed lykkedes med at skabe forudsætninger for øget motivation hos EUD-eleverne, der kan bidrage til øget fastholdelse. Resultaterne i tabellen viser også mere direkte, at de nye undervisningsformer kan forventes at bidrage til øget fastholdelse. 6 ud af 10 elever angiver, at undervisningen "i meget høj grad" eller "i høj grad" har givet dem mere lyst til at fortsætte på deres uddannelse. Kun 1 ud af 10 elever svarer omvendt, at de "i lav grad" eller "slet ikke" har fået mere lyst til at fortsætte på deres uddannelse.

Tabel 10: Indsatsens bidrag til at styrke forudsætningerne for fastholdelse/gennemførelse hos nuværende EUD-elever (HA2)

	I meget høj grad	I høj grad	I nogen grad	I lav grad	Slet ikke	Ved ikke
Har undervisningen givet dig ny og brugbar viden?	29%	24%	26%	10%	8%	3%
Har undervisningen givet dig mere lyst til at fortsætte på din uddannelse?	31%	28%	26%	4%	5%	6%

Note: n=238

De gennemførte interviews med eleverne giver ligeledes en indikation af, at særligt fokuset på inkluderende pædagogik i undervisningen styrker elevernes motivation og trivsel. Eleverne på EUD fremhæver, at undervisningen bliver mere motiverende, når den er konkret, praksisnær og koblet til virkelige opgaver. Boglige fag som matematik bliver lettere at håndtere. Arbejdet i grupper, herunder på tværs af linjer, styrker både samarbejdsevner,

læringsudbytte og sociale relationer. Det bemærkes dog af eleverne, at effekten af en ny undervisningsform i høj grad er betinget af den enkelte læreres personlighed og engagement.

HA3: Flere unge ufaglærte i uddannelse

På tværs af initiativerne under hovedaktivitet 3 ses indikationer på, at der er skabt forudsætninger for effektskabelse i form af øget viden, stærkere vejledningskompetencer og større synlighed omkring erhvervsuddannelserne hos de målgrupper, der er i direkte kontakt med unge og ufaglærte. I evalueringen er der ikke gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt deltagerne på hovedaktivitet 3, hvorfor vurderingen af outcome og effekt er baseret på interviews, fund i midtvejsevalueringen og projektets seneste afrapportering.

ZBC's informationsforløb har givet gymnasieelever et mere nuanceret billede af EUD gennem oplæg, dialog og aktiviteter, der udfordrer fordomme og synliggør konkrete muligheder efter gymnasiet. Dette giver eleverne et bedre grundlag for at overveje EUD som et reelt alternativ til videregående uddannelse.

CELF's Skillsstafet har overordnet løftet jobcentermedarbejdernes viden og forståelse af erhvervsuddannelsernes struktur, krav og fleksibilitet. Interviewene viser, at medarbejderne nu har bedre indsigt i, hvordan EUD kan tilpasses borgere med fx sociale, faglige eller psykiske udfordringer. Grupper jobcentrene ofte arbejder med. Stafetten har dermed øget medarbejdernes evne til at give mere kvalificeret, realistisk og nuanceret vejledning. Dette er særligt afgørende for rekrutteringen til EUD, da jobcentermedarbejderne ofte er de første, borgerne taler med om uddannelse. Selvom antallet af borgere, der henvises til EUD, afhænger af målgruppen i den enkelte medarbejders portefølje, vurderer interviewede projektmedarbejdere og jobcentermedarbejdere, at sidstnævntes kapacitet og faglige grundlag for at fremme EUD er løftet.

NEG har lavet et samarbejde mellem STG og tagdækkeruddannelsen, hvor der har været fokus på grønne tage og den naturvidenskabelige metode.

Derudover har ZBC's vejledningsmodel målrettet ufaglærte medarbejdere potentiale for at skabe effekt i form af rekruttering til EUD. Deltagende virksomheder har fået udarbejdet oplæringsplaner for medarbejdere, og projektet har fået indikationer på, at deltagende virksomheder overvejer at sende medarbejdere på uddannelse.

4.5 Forankring

Praksisfaglige aktiviteter og EUD-grundskole-samarbejder risikerer at stoppe uden projektf finansieringen, mens det i højere grad er muligt at videreføre nye undervisningsformer på EUD.

Flere af projektets aktiviteter har kun været muligt at gennemføre grundet EU-midlerne. På evalueringstidspunktet er der ikke endelig afklaring om, hvor mange af aktiviteterne der kan videreføres uden projektmidlerne. Samlet viser evalueringen, at videreførelsen af de praksisfaglige elevaktiviteter er usikker, da disse aktiviteter kræver ekstra ressourcer. Omvendt er betingelserne for at videreføre de nye undervisningsformer/pædagogiske læringsprincipper på skolerne tilstede, men en klarere plan for forankringen efterspørges.

Projektets ophør betyder, at mange af de praksisfaglige aktiviteter, fx arbejde i træ og glas og undervisernes besøg på grundskoler risikerer at stoppe. Årsagen er, at de kræver materialer og frikøb af lærere, som skolerne ikke selv kan finansiere. Projektmidlerne har været afgørende for at udvikle koncepterne, købe materialer og give lærerne tid til forberede den praksisnære undervisning. Uden yderligere midler forventes aktiviteterne og EUD-grundskolesamarbejdet at falde til et lavere niveau, selvom der er indikationer på, at de indeholder et betydeligt potentiale for rekruttering af elever til EUD. De mest etablerede samarbejdsrelationer har dog gode forudsætninger for at fortsætte. Eksempelvis er der en klar forventning om, at Svinninge skolens samarbejde med EUD fortsætter, fordi relationerne mellem lærerne er blevet solide og ikke kræver store ressourcer at opretholde. Det er dog tvivlsomt, om de mere ressourcekrævende dele af samarbejdet kan videreføres uden økonomisk støtte.

Forankringspotentialer er større for de nye undervisningsformer som inkluderende pædagogik. De nye undervisningsformer har gode betingelser for at blive videreført, da aktiviteterne her ligger tættere på skolernes kerneopgave. NEG har etableret en fast struktur med uddannelsesleder og pædagogisk konsulent, udvikler et videnskatalog i Moodle og fortsætter arbejdet med faglig stolthed og erhvervsforum. CELF viderefører læringstraileren og Skillsstafetten for jobcentre og UU-vejledere, dog afhængigt af ny finansiering. ZBC fortsætter samarbejdet med grundskoler, blended learning og Cooperative learning-kompetenceudvikling. Interviewede lærere efterspørger dog en klarere plan for forankring og videreførsel af fx den inkluderende pædagogik. Lærerne udtrykker bekymring for, at de nye tiltag kan drukne i andre dagsordener, hvis der ikke formuleres en klar rød tråd og organisatorisk opbakning.

4.6 Monitorering og opfølgning

Projektledelsen har leveret en effektiv opfølgning på projektets måltal, økonomi og fremdrift i øvrigt, men den kvalitative opfølgning med aktiviteterne kunne have været mere systematisk og tværgående.

Projektets overperformance på aktivitets-, output- og resultatmål indikerer, at projektholder og partnerskolerne har haft et stærkt fokus på opfølgning og sikret fremdrift, hvad angår projektets *kvantitative* mål. Dette fokus var også tydeligt på tidspunktet for midtvejsevalueringen af projektet. Projektledelsen har løbende opdateret, hvor langt projektet var mht. at realisere sine måltal, og resultaterne er blevet drøftet på statusmøder med både skolernes tovholdere og styregruppe. Interviewene gennemført ifm. slutevalueringen understøtter billedet af en effektiv koordinering og opfølgning på tværs af partnerskoler og aktiviteter. Dette gælder både, hvad angår indikatorer, økonomi og projektets generelle fremdrift.

Opfølgningen på kvaliteten af gennemførte aktiviteter har dog været mindre systematisk og varieret mellem aktiviteterne. Flere af projektmedarbejderne angiver, at de løbende spørger deltagerne og beder om feedback. Det gælder fx på læringstraileren, til skillsstafet og hos de interviewede undervisere, der har arbejdet med inkluderende pædagogik og cooperative learning. Det er vores vurdering, at på flere af aktiviteterne har de involverede projektmedarbejdere på tilfredsstillende vis sikret *kvalitativ* opfølgning på aktiviteterne, herunder udbyttet for deltagerne. Videndelingen mellem undervisere har dog været begrænset. Vi vurderer derfor samtidig, at der i projektet kunne være etableret mere effektive og faste feedback-loops, særligt mellem underviserne på de forskellige skoler. En mere systematisk feedback-

og læringskultur i projektet vil sandsynligvis kunne have styrket de aktiviteter i projektet, der har indeholdt udvikling og afprøvning gennem en bedre udnyttelse af ressourcerne på tværs af skolerne.

5 anbefalinger og læring

Her præsenterer vi de vigtigste anbefalinger og læringspunkter, som evaluator vil pege på med baggrund i evalueringen. Punkterne er ikke i prioriteret rækkefølge. For hver anbefaling eller læringspunkt er der angivet en primær målgruppe. Nedenstående tabel giver et overblik over, hvilke målgrupper, anbefalingerne og læringspunkterne relaterer sig til

Anbefaling/læringspunkt nr.	1	2	3	4	5	6
Projektholder	X	X	X	X		
Øvrige operatører	X	X	X	X		
Udvalg og rammesættere		X		X	X	

1: Lokal implementeringsfrihed er nødvendig for at sikre fremdrift på forskellige skoler, men kræver fokus på vidensdeling på det operationelle niveau, hvis synergipotentialt i et fler-skoleprojekt skal udnyttes maksimalt. Projektet viser, at frihed til at implementere aktiviteterne på tværs af lokale faglige miljøer er nødvendigt for at kunne gennemføre aktiviteterne i forskellige lokale kontekster. Den lokale implementeringsfrihed kombineret med en bottom-up-tilgang til at udvikle aktiviteterne har samtidig skabt ejerskab og fremdrift. Evalueringen viser også, at der er indikatorer på, at tilgangen har løftet kvaliteten i projektets aktiviteter. Samtidig har denne model betydet, at skolerne i vid udstrækning har udviklet egne løsninger uden systematisk koordinering på underviserniveau. Vi vurderer, at dette har reduceret udnyttelsen af komplementære styrker mellem skolerne og hindret udviklingen af mere fælles koncepter. Projektet illustrerer dermed, at decentral frihed med fordel kan kombineres med et struktureret forum for erfaringsudveksling på tværs af de udførende undervisere. Ellers risikerer det betydelige synergipotentialt, der eksisterer i projekter med flere skoler involveret kun at blive realiseret i begrænset omfang. Et mere formaliseret læringsfællesskab kunne sandsynligvis have øget kvaliteten og genbrug af velfungerende metoder.

2: Rekruttering lykkes bedst, når indsatsen forenkles for slutbrugerne. Projektet har overperformet markant på antallet af deltagere i projektet. Dette uden at have leveret en større rekrutteringsindsats. Den effektive rekruttering i projektet skyldes, at projektet har leveret tilbud, der var efterspurgt i målgrupperne. Evalueringen viser dog også, at projektet har formået at forenkle tilbuddene for slutbrugerne. Projektets tilbud har været lette at forstå, nemme at deltage i og har krævet en minimal ekstra indsats for slutbrugerne. Grundskolerne tilsluttede sig hurtigt, fordi erhvervsskolerne leverede færdigpakkede, brugsklare koncepter og materialer, der fjernede kompleksitet og sparede tid i en presset skolehverdag. Særligt praksisfaglige forløb og CELFs læringstrailere blev efterspurgt, fordi de gav adgang til noget, grundskolerne ikke selv kan tilbyde uden, at grundskolelærerne selv skal udvikle eller tilrettelægge aktiviteterne. Erfaringerne fra projektet understreger potentialet i slutbrugerforenkling som rekrutteringsmekanisme. Slutbrugerforenkling er således et væsentligt kriterie at inddrage i udvælgelsen af projekter i fremtidige annonceringer.

3: Praksisfaglig undervisning og mødet med EUD-lærere er stærke virkemidler for at øge søgningen mod EUD. Evalueringen peger på, at praksisfaglige forløb i grundskolen har en markant effekt på elevernes motivation, forståelse og selvtillid i forhold til EUD. Når elever arbejder med materialer som glas, træ og konkrete håndværksopgaver, får de en oplevelse af at kunne lykkes på nye måder. Dette gælder især elever, der normalt er udfordrede i boglige fag. Et vigtigt fund er, at forløbene virker stærkest, når de gennemføres af EUD-lærere frem for grundskolelærere. EUD-lærerne bringer autentisk faglighed og kan skabe nysgerrighed omkring EUD. Det gælder også for mindre kendte EUD-fag. Derduvoer har elevernes møde med de fysiske rammer på EUD-institutionerne en særlig betydning, da det nedbryder forestillinger og gør uddannelserne mere nærværende. Projektet viser dermed, at kombinationen af praksisfaglighed og relationsskabelse er afgørende for at styrke elevernes viden og motivation til at søge ind på en EUD.

4: Varigheden af projektmidlernes effektskabelse kan forlænges med et større fokus på forankring. Effekten af et projekt kan ikke alene vurderes ud fra de aktiviteter, der gennemføres i projektperioden. Den samlede effekt består både af 1) de effekter, der skabes som følge af aktiviteter *i projektperioden*, og 2) den mere varige effektskabelse, som kan opstå når projektets metoder, tilgange og produkter anvendes *efter projektets afslutning*. Den langsigtede effekt forudsætter, at de udviklede elementer forankres organisatorisk og indgår som en del af den efterfølgende praksis. Evalueringen viser, at flere af projektets mest værdiskabende aktiviteter, herunder de praksisfaglige forløb og samarbejder med grundskolerne risikerer at ophøre, fordi de kræver ressourcer, som ikke umiddelbart er tilgængelige i driften. Omvendt peger evalueringen på, at undervisningsnære tilgange som inkluderende pædagogik har et betydeligt forankringspotentiale, idet de ligger tættere på skolens kerneopgave og kan videreføres uden væsentlig ekstra finansiering.

Aktiviteter som kan videreføres inden for de deltagende organisationers eksisterende økonomi, har et markant større forankrings- og dermed langsigtet effektpotentiale. Omvendt viser dette projekt, at netop nogle af de mest lovende aktiviteter samtidig er dem, der kræver permanent ekstra tilførsel af ressourcer for at kunne leve videre. Dette peger på et behov for, at der i fremtidige annonceringer stilles tydeligere krav til projekternes forankring. Det kan eksempelvis ske ved at kræve en konkret forankringsplan allerede ved ansøgningstidspunktet eller som et milepælskrav i projektperioden, så langsigtet effektskabelse understøttes systematisk og realistisk.

5: Projektet har skabt læring om praksisfaglig undervisning med relevans for den kommende EPX-uddannelse. Fra 2030 etableres en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse (EPX). Det didaktiske og pædagogiske fokus på EPX er på en helhedsorienteret tilgang til læring, hvor teoretisk viden og praktiske færdigheder anvendes sammen. Erfaringer gjort i dette projekt kan i den sammenhæng være relevant. Projektets aktiviteter har været båret af en praksispædagogisk tilgang, hvor læring sker gennem handling og virkelighedsnære problemstillinger. Projektet har vist betydningen af klare didaktiske rammer, fleksible læringsformer og tydelig kobling til konkrete anvendelsessituationer. Disse erfaringer kan potentielt anvendes i udviklingen og afprøvningen af EPX-undervisning, hvor praksis og boglighed skal understøtte hinanden.

